

NORGES JEGER- OG FISKERFORBUND

Miljøverndepartementet
Avdeling for naturforvaltning
Boks 8013 dep.
0030 Oslo

Vår ref.:

510/øf-2010

Deres ref.:

Hvalstad, den: 26.03.2010

Tanautvalgets rapport - høringsvar

I det følgende er Norges Jeger- og Fiskerforbunds innspill til Tanautvalgets rapport "Forslag til lokal forvaltning av fisket i Tanavassdraget".

Forhold til sitt mandat

NJFF viser til utvalgets mandat der det bl.a. er lagt til grunn at fiskeforvaltningen skal være lokal og rettighetsbasert. Det forutsettes videre "at forvaltningen i størst mulig grad skal være tilpasset den ordinære fiskeforvaltningen".

NJFF oppfatter det slik at Tanautvalget i sitt forslag går inn for at loven av 1888 i store trekk skal videreføres uendret, og at laksebreveierne skal ha nærmest all styring i forvaltningen av laksebestandene i vassdraget. Dette oppfattes å gå langt utover mandatets forutsetninger.

Begrenset ansvarstagen for ressursforvaltningen

Som følge av dette, oppfattes at det i det foreliggende forslaget er satt på fokus på lokalbefolkningens rettigheter og ikke på at fisken i vassdraget skal være en ressurs og som må forvaltes bærekraftig basert på Stortingets vedtak om forvaltningsordninger og i tråd med inngåtte internasjonale avtaler. Dette til tross for at bestandssituasjonen for laksebestandene i vassdraget i dag er kritisk, og at det trengs umiddelbare tiltak for å ta vare på gytebestandene. NJFF understreker at Tanavassdraget ikke bare er et av landets viktigste laksevassdrag, men at vassdraget også har betydning for hele den atlantiske villaksestammen.

Gjennom internasjonale avtaler er Norge i dag forpliktet til å forvalte villaksen som en truet og sårbar art. Etter NJFFs oppfatning mangler forslaget denne dimensjonen. I stede oppfattes Tanautvalget å ha en forenklet tilnærming til forvaltning av laksen i vassdraget. Det grunnleggende ansvaret som følger av de internasjonale forpliktelsene og om bevaringen av villaksestammene i Tanavassdraget på lang sikt, oppfattes i stor grad å være fraværende.

Skille mellom forvaltning av fiske og å forvalte fisken

Utredningen belyser i stor grad "hvem som skal bestemme", men mangler i stor grad hvordan elva skal forvaltes i et samspill mellom lokale rettighetshavere og statlige forvaltningsmyndigheter.

NJFF viser til at "Lov om laksefisk og innlandsfisk m.v." legger til grunn et overordnet offentlig forvaltningsansvar. Dette innebærer bl.a. regulering av fisket, spesielle reguleringer i fiskesesongen, internasjonalt samarbeid, tilsynsansvaret for arbeidet med driftsplaner for laksevassdrag, samarbeidsordning for registrering av fiskebestandene, kontroll og oppsyn, oppgaveplikt for den offentlige statistikk m.v..

Etter NJFF oppfatning må ikke det overordnede offentlige forvaltningsansvaret for å forvalte fisken flyttes ned til lokalt nivå slik Tanautvalget foreslår. Derimot bør ansvaret

for å drifte den praktiske utøvelsen av forvaltningen av fisket i vassdraget, innenfor offentlig satte rammer, legges til et lokalt forvaltningsorgan som Tanaelvas fiskeforvaltning.

Dette skillet er etter NJFFs oppfatning særdeles viktig.

Offentlig oppsyn langs grensestrekningen

NJFF støtter forslaget om at statlige myndigheter er inne i elveoppsynet langs grensestrekningen. Dette er nødvendig for å vise autoritet og markere norske (og finske) interesser, og må gjøres i samarbeid mellom de to land.

Antall fiskere og båter må reguleres i samarbeid mellom de to landene. Dette er nødvendig for å dempe konfliktnivå mellom de forskjellige grupper og nasjoner, og for å gjenoppbygge og deretter bevare en livskraftig laksebestand i Tana.

Kommentarer til de enkelte punkter

1. Oppnevning

Bakgrunn/rammer for Tanautvalgets arbeid

Finnmarlovens §28

Forskriften skal legge til rette for en lokal, rettighetsbasert forvaltning av fiskeressursene i samsvar med overenskomster med Finland om fisket i Tana- og Neidenvassdragene.

Utarbeidelsen av forskrifter og forhandlinger med Finland om fisket i Tana- og Neidenvassdragene skal skje i samråd med Sametinget, berørte kommuner og dem som har særskilte rettigheter til fisket i disse vassdragene.

I mandatet fra MD:

Det følger direkte av Finnmarksloven at den nye fiskeforvaltningen skal være lokal og rettighetsbasert. I den forbindelse vises det til at Stortinget har fastslått at rettighetene tilhører lokalbefolkningen. De særskilte rettighetene er dels nedfelt i lov, blant annet Tanaloven, og følger dels av alder tids bruk og lokale sedvaner. Arbeidet med ny fiskeforvaltning skal derfor i utgangspunktet ikke være en rettighetsutredning. Utvalget må likevel påse at den lokale fiskeforvaltningen blir utformet i samsvar med gjeldende rettigheter.

Den lokale forvaltningen skal i størst mulig grad være tilpasset den ordinære fiskeforvaltningen, jfr lov av 15 mai 1992 nr 46 om laksefisk og innlandsfisk m.v. Det følger av dette at det skal legges til rette for forsvarlig ressursutnyttelse, lokal verdiskaping og tilgang for allmennheten. Utredningen vil ikke berøre Finnmarkeiendommens saksområder og rettigheter eller være en sak for Finnmarkskommisjonen.

I advokatfirmaet Haavind AS betenkning over Høyesterettsdommen 10.02.1994 og

Finnmarksloven:

Det er ingen tvil om at staten er rettighetshaver etter Tanaloven, og staten har etablert en langvarig praksis for at også andre deler av lokalbefolkningen enn laksebreveierne skal tilgodeses. Når forvaltningen da skal skje lokalt, vil det ikke være i strid med loven om andre lokale enheter enn laksebreveierne deltar i forvaltningen. Det er lang tradisjon for at lokalbefolkningens interesser ivaretas av kommuner, og det er heller intet i veien for at det kan skje gjennom en representativ lokal forening.

NJFF tar til etterretning at fiskeretten tilhører lokalbefolkningen, og mener:

-at utøvelsen av fiskeforvaltningen skal være rettighetsbasert

-at den lokale forvaltningen i størst mulig grad skal være tilpasset den ordinære fiskeforvaltningen, jf. Lov av 15.mai 1992, nr 46, om laksefisk og innlandsfisk m.v..

NJFF viser til at det er lang tradisjon for at lokale forvaltere i form av rettighetshavere og forpaktere av vassdrag har hatt forvaltningsansvar for laksevassdrag, men at Stortinget gjennom "Lakse- og innlandsfiskeoven" har regulert fisket i de enkelte vassdragene, jf. Lovens formål og virkeområde.

NJFF ber om at dette også legges til grunn ved vedtak om forvaltningen av fiskeressursene i Tanavassdraget.

Vi har sterke tradisjoner for en lokalbasert forvaltning i Norge, men særlig siden laksen er en så viktig nasjonal og internasjonal ressurs, er det viktig at det offentlige til en hver tid har det overordnede ansvaret for å sette klare og presise rammer for hva den lokale forvaltningen skal holde seg innenfor.

Vedr. Tanautvalgets forslag til regelendringer

Forslagets avsnitt 6, regelendringer.

6.1 Forslag til forskrift om lokal forvaltning i Tanavassdraget

Kapittel 1 Innledende bestemmelser

§ 1 Stedlig virkeområde

Denne forskrift gjelder elva Tana med sidevassdrag i Norge.

Forslaget innebærer at virkeområdet ikke begrenses til lakseførende strekning som foreslått i Samerettsutvalget. Dette medfører at Tanautvalget gjennom sitt forslag mener den foreslåtte Tanavassdraget fiskeforvaltning skal forvalte hele den norske del av nedbørsområdet til Tanaelva.

NJFF mener at en her går langt ut over utvalgets mandat, i og med at man ønsker å overta forvaltningen av 1/3 av Finnmarks areal. Dette er helt uakseptabelt. Etter NJFFs mening må virkeområdet begrenses til de deler av nedbørfeltet som har anadrom laksefisk.

§ 2 Formål

NJFF foreslår at 1. avsnitt endres til:

Formålet med denne forskriften er å etablere lokal forvaltning av fisket i Tanavassdraget, og legge til rette for samarbeid med forvaltningsmyndighet slik at forvaltningen av vassdraget sikrer villaksebestandene som viktig naturelement i Tana, for bosetting og for samisk kulturutøvelse.

Formålet med forslaget er å legge til rette for lokal forvaltning av fisket samtidig som laksefisk som ressurs forvaltes i hht gjeldende lov.

Kapittel 2 Fiskerett og adgang til fiske

§3 Fiskeberettigede

Fiskeberettigede etter lova av 23.juni 1888.... Retten til å fiske med garnredskaper kan leies bort i inntil ett år til personer bosatt i elvedalen når alle de fiskeberettigede i en sone er enige om dette. Utleieforhold skal rapporteres til Tanavassdragets fiskeforvaltning.

Grunnet fare for økt beskatning går Tanautvalget mot Samerettsutvalgets forslag om å åpne for dispensasjonsordning som ville innebære at det lokale forvaltningsorganet kunne gi tillatelse til andre enn fiskeberettigede etter "Tanaloven" til å fiske med garnredskaper.

NJFF går inn for en innskjerpelse her ved at det ikke lenger tillates å leie bort fiskeretten med garnredskaper. Loven dette baseres på er laget i en tid da fisket var en avgjørende del av økonomien, noe det ikke lenger er. Nå må fokus være å bevare fisken og ikke fiskerne.

§4 Rett til stangfiske

Rett til stangfiske, jf §9, har personer som bor i Tana eller Karasjok kommuner. Samme rett har personer som bor langs sideelvene til Tana i Kautokeino kommune. Reindriftsutøvere som ikke bor i disse områdene har rett til stangfiske når de driver reindrift i elvedistriktet.

Tanautvalget ønsker å utvide fiskeretten til også å omfatte alle stangfiskere som er bosatt i Tanadalen. (Går på tvers av oppdraget mht rettighetsutredning)

NJFF støtter dette forslaget om å utvide retten til fiske. Ved å inkludere alle som bor langs vassdraget i retten til fiske i elva, vil også flere føle ansvar for forvaltningen. Men det forutsetter at disse også blir representert i forvaltningsorganet.

§5 Adgang til stangfiske

Personer som ikke har rett til stangfiske jf §4, har adgang til stangfiske mot løsning av fiskekort og innenfor de begrensinger som følger av kapittel 3.

NJFF støtter dette.

Kapittel 3 Forvaltning

§6 Tanavassdragets fiskeforvaltning

NJFF foreslår at 1. avsnitt endres til:

Et lokalt fiskeforvaltningsorgan, Tanavassdragets fiskeforvaltning, skal ha ansvar for å forvalte fisket i vassdraget, herunder utarbeide driftsplaner for vassdraget, organisering av fisket, salg av fiskekort, overvåking av fiskebestandene, oppsyn med fisket, fangstrapportering og rapportering til forvaltningsmyndighet jf. Lov av 15. mai 1992, nr 46, om laksefisk og innlandsfisk m.v..

Videre foreslår NJFF at innledningen til siste avsnitt endres til:

"Tanaelvas fiskeforvaltning skal forvalte fisket i vassdraget og samarbeide med forvaltningsmyndigheten ved dens forvaltning av fisk i vassdraget etter bestemmelsene i"

NJFF er enig i at Tanavassdragets fiskeforvaltning opprettes, men er uenig i sammensetningen av representanter. For å få bredde i representasjonen foreslår vi følgende:

- **Laksebreveierne fra Karasjok og Tana kommune skal ha en representant hver,**
- **Kautokeino, Karasjok og Tana kommune skal ha en representant hver.**
- **De øvrige fiskeberettigede i Karasjok, Tana og Kautokeino kommuner skal ha en representant hver. (stangfiskerne)**
- **NJFF Finnmark skal ha en representant for å sikre at øvrige fiskeres interesser ivaretas.**
- **Finnmark fylkeskommune skal ha en representant for å sikre allmennhetens interesser.**

6.4 Forslag til lovendring

Utvalget har vurdert om loven av 1888 bør erstattes med en ny lov, men anbefaler at loven blir stående. Loven har tradisjonelt hatt stor betydning for de fiskeberettigede som utgjøres av laksebreveierne i elvedalen, og regulerer deres særlige fiskerett...

Forslag om nytt ledd i FL §28:

Fiskeberettigede etter lov om Retten til Fiskeri i Tanavassdraget i Finnmarkens Amt av 23. Juni 1888 Nr.1(Tanaloven) og forskrift gitt i medhold av denne, har rett til fiske med de til enhver tid tillatte fiskeredskaper. Elvedalens befolkning for øvrig har rett til fiske med stang og håndsnøre,

fra land og fra båt, til en lav pris. Det samme gjelder reindriftsutøvere som ikke bor i disse områdene når de driver reindrift i elvedalen. Utøvelsen av stangfiske må ikke skje til fortrensel for de fiskeberettigedes fiske. Allmennhetens adgang til fiske reguleres i forskrift.

NJFF mener at loven av 1888 må erstattes med en ny lov. Loven er utdatert, og ble laget for å regulere fiskerettigheter i en tid da oppsitterne var svært avhengige av laksen i elva i husholdningsøkonomien. Den forvaltningen rettighetshaverne har utøvd har vist seg å ikke ta sterke nok hensyn til en bærekraftig forvaltning av ressursen, noe som gjør at denne er i en svært kritisk tilstand. Det er derfor behov for en ny lov laget primært for å sikre laksen og ikke laksefiskerne. Det er snakk om en naturressurs som nasjonen Norge har plikt til å ivareta.

Fiskeberettigede kan fortsette sin virksomhet i redusert omfang for å opprettholde en kultur og tradisjon, ikke som en "næring". De skal, som alle andre, ta hensyn til andre fiskere slik at det er unødvendig å ta dette inn i Finnmarksloven. (Finnmarkslovens § 28 bør endres ved første revisjon).

7. Økonomiske og administrative konsekvenser

7.1 Økonomiske konsekvenser

NJFF støtter utvalgets mening om at oppsyn langs riksgrensetrekningen koster av staten. Videre er vi av den oppfatning at salg av fiskekort er det som skal finansiere drift av Tanavassdragets fiskeforvaltning med de nødvendige forvaltningstiltak.

Pris for fiske for lokale- og tilreisende fiskere må settes slik at drift av elva blir økonomisk bærekraftig, og det er en oppgave for den nye forvaltningen. Skulle inntektsgrunnlaget svikte slik at dette ikke lar seg gjennomføre, må den norske stat ta over forvaltningsoppgavene, eventuelt i samarbeid med Tanavassdragets fiskeforvaltning.

7.2 Administrative konsekvenser

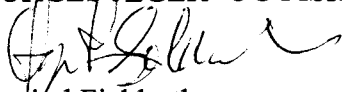
Ingen kommentarer

7.3 Konsekvenser for avtalen med Finland

NJFF mener at det i samarbeid og forhandlinger med Finland er den norske stat, i samarbeid med Tanavassdragets fiskeriforvaltning, som skal representere de norske interessene.

Vennlig hilsen

NORGES JEGER- OG FISKERFORBUND

Øyvind Fjeldseth

Fiskekonsulent